

Trimiterea foaiei acesteia la teritorul zonei strategice este permisă prin ordinul ministerial.

II. évfolyam. 10. szám.

Cluj (Kolozsvár), 1922. március 10.

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	44 L.
Fél évre	22 L.
Negyed évre	11 L.
Egy szám ára	1 L.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

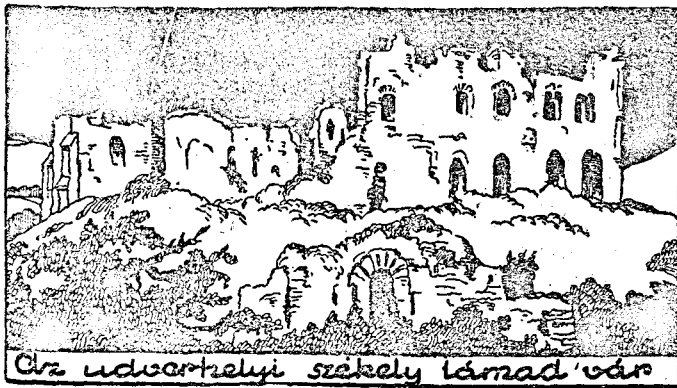
Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.
TELEFON: 2-37. SZÁM.

A tiszta magyar választókerületek.

A mult hetekben, amikor olyan becsületes jóakarattal készültünk a választásokra, gyakran szált el gondolatunk az öreg Hargita környékére, a hegyek lankáin, zugó erdők tövében, sebesvizü patakok partjain meghuzódó székely kis városokra és falukra. — Ott Udvarhely, Csik,

Csik udvarhelyi székely lakóház

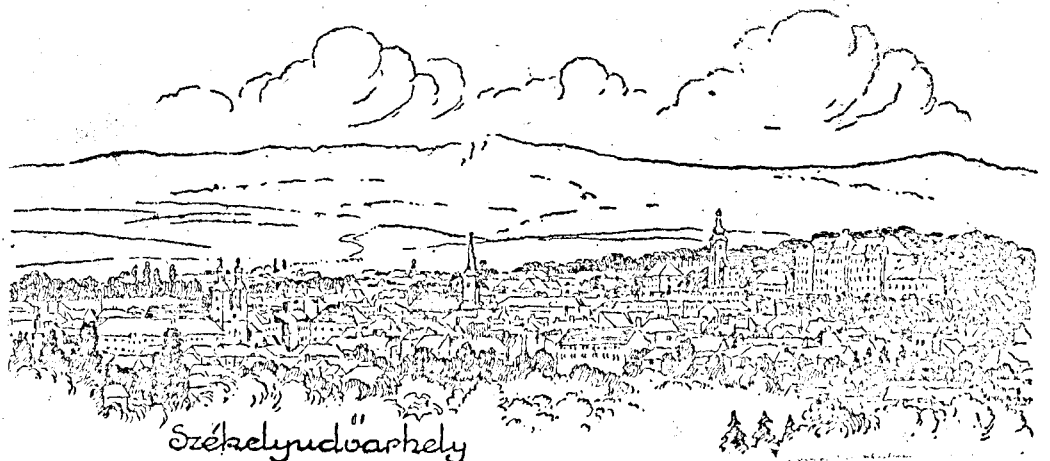
Maros- és Háromszék földjén méltán remélhettük a magyar politikai program érvényesülését, a magyarság igazi jelöltjeinek győzelmét. — Ott vannak a szintiszta magyar választó kerületek! Ám hiába volt a mi minden tisztaságunk, hiába becsületes indulatunk: reményeinket halomra döntötte a hatalom sujtó keze.

Az öreg Hargita környékén immár nem a nép lelke szerint való próféták prófétálnak.

De ha reményeink ezuttal füstbe is mentek, ha számításaink — nem a magunk hibájából, — meg is buktak: a föld és a nép, amelyre mind ezeket építettük, megmaradtak számunkra. Most a megbántás és csalódás idején még fokozottabb szeretettel kell gondolnunk székely testvéreinkre, akik mohó buzgósággal fogadták lelkükbe a Magyar Szövetség tettehívó szövegét s készek voltak egy szívvel és egy értelemmel megharcolni nem a maguk *szűkebbkörű*, székely érdekeikért, hanem a romániai magyarság egyetemes ügyéért, szent egységéért.

Rajta leszünk, hogy írásban, képben rendre bemutassuk a Székelyföldet.

Most néhány nagy vonásban a magyar kisebbség legtisztább választókerületeinek földjét, az elszakadt magyarság legtörzsökösebb hazáját: Udvarhelyszéket ismertetjük.

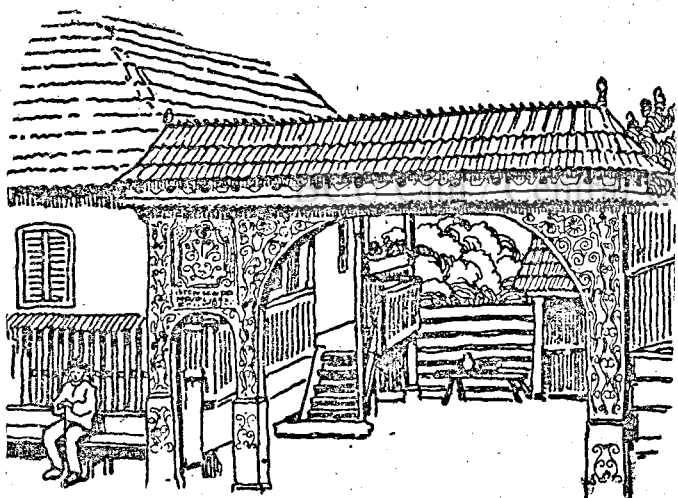

Székelyudvarhely

A régi világban, a székelység ősi önkormányzatának idején, *anyaszéknek* hívták. Udvarhely volt a székhelye a székely nemzet főhatóságainak, ide gyűltek össze ítélkezésre, törvényhozatalra, innen viaskodtak keleti önkénnyel, nyugati zsarnoksággal. Itt épült a Székely-támad vár (1562) emlékéül annak, hogy ez a nép alkalomadtán szilajon föltámadt-jogaiért és véres megtorlást vont dacos fejére.

Miért kellett a történelmi emlékekben gazdag Udvarhelynek megakadnia a növekedésben! — Miért kellett szerény, kis vidéki városnak maradnia, mikor vezető szerep, nagyság és szépség lett volna méltó bére?

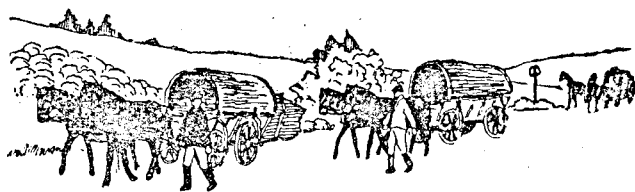
Hiszen a világ legszorgalmasabb és legtehetségesebb népe lakik körülötte! Ez a nép a legszebb magyar daloknak, páratlan elbeszélő verseknek (balladáknak), a legősibb meséknek,

hagyományoknak tudója és őrizője. Fiai évszázadok óta rajzanak ki a kövecses határú falvakból és lesznek a magyar művelődés büszkeségeivé. Itt faragják a legpompásabb kapukat, itt építék a legszebb, legnyájasabb külsejű házakat.

Itten a sovány földek lakói jó módot tudnak teremteni a maguk számára akkor is, amikor a gazdasági életnek ezer akadályja nehezedik rájuk. Ma, a vasutak leromlása idején a székely szekerek újból megindultak gyümölcsössel, szénrel, deszkával, borvisszel, korondi fazékkal.

Ha ennek a népnek ott, a Küküllő partján, egy lüktető, erős lélekzetű központja volna, ahová nemcsak unott lassúsággal dőcög be a vonat, hogy éppen olyan unottsággal visszaforduljon! Ha a pompás ősi iskolák mellett friss kereskedelmi és ipari élet zajlanék...!

Mindezt egykor meg lehetett volna teremteni! Most, egyelőre meg kell várnuuk annak az időnek az eljövetelét, amikor szabad lesz olyan képviselőket választanunk, akik az új viszonyok közt is sikra fognak szállni a magyar érdekekért.

A választások tanulságai.

Mult számunkban már megírtuk, hogy a választási elnökök a magyarság igazi jelöltjeit csaknem mindenütt visszautasítotték. Ugyancsak a mult számunkban közöltük a választásokat vezető magyar Vezérő Bizottság kiáltványát is. Ez a kiáltvány a magyarságot arra utasította, hogy a szavazásban csak ott vegyenek részt, ahol a Vezérő Bizottság jelöltjeit elfogadták, máshol mindenütt tartózkodják a szavazástól s különösen ne szavazzon azokra a jelöltekre, akik csak nekik szerint magyarok, de lelkükben elszakadtak mitőlünk.

Két oka van annak, hogy a Vezérő Bizottság ezt a tartózkodást (vagyis passzivitási) elrendelte. Az egyik az, hogy a mi jelöltjeink visszautasítása minden igaz ok nélkül történt, egészen forma ürügyekkel, törvényes alap nélkül. Ebből nyilvánvaló, hogy a választások intézői nem akarták a magyarság igazi képviselőit beengedni az országgyűlésre. Ha pedig ezt nem akarták és ezért lehetetlenné tették, hogy a magyarság politikai jogait valóban szabadon gyakorolhassa, akkor igazán semmi értelme nincs, hogy a szavazásban részt véve, hozzájáruljunk olyanok megválasztásához, akik nem a mi jelöltjeink s így igazi képviselőink sem lehetnek.

A passzivitás elrendelésének másik oka az, hogy ország-világ tudja meg, hogy nem a mi képviselőink azok, akik magyar létükre a magyarsággal szembe szállva jelöltették magukat. Így ezeknek, ha meg is választanák őket, semmi eljárása a magyarságot nem kötelezi.

Ezekből — bármily szomorú is legyen ez — meg kell állapítani, hogy a magyarságnak a most megnyíló országgyűlésben számához méltó igazi képviselője nem lesz. Nem lesz, aki feltétlenül kész legyen értünk szót emelni, ügyünkben eljárni, a szükséges pártatlan felvilágosításokat a kormánynál és hatóságoknál megadni.

Nem tudjuk, kinek az elhatározása volt ez. De

akárkié volt, komoly meggondolás nélküli, helytelen elhatározás volt. Nem vette számba a magyar nép lelkét, ennek a léleknek érzékenységét.

Az érthető, hogy az eddigi választásokban nem vettünk részt, sokkal közelebb voltunk akkor, ahhoz a csapáshoz, amely addigi hazánktól leszakított, hogy azonnal betudjunk helyezkedni az új állapotba. Ez az új állapot akkor még különben sem volt törvényesen befejezett és — mit tagadjuk? — azt reméltük, hogy végső eredménye szerint kevésbé lesz súlyos.

De igaz, érző embernek meg kellett értenie (és sokan meg is értették), hogy sokkal inkább vérzett a lelkünk akkor, minthogy bárminő politikai munkában részt vehettünk volna. Ilyenkor időt kell engedni az embernek, hogy összeszedje magát, hogy megnyugodjon. Hiszen egész lelkét kell átforgatnia.

Most már, több, mint három évvel a nagy romlás után, megnyugodtunk. Belenyugodtunk az új helyzetbe, elhatároztuk, hogy becsületes magyar lélekkel részt veszünk új hazánk politikai életében is, abban az arányban, amely bennünket számunk után megillet. Ki is választottuk jelölteinket legjobb tudomásunk szerint, legérdemesebb embereink közül és büszke örömmel látjuk, hogy népünk, a mi őszinte, becsületes, igaz magyar népünk milyen megindító egyetértéssel, milyen osztatlan szeretettel, milyen szent lelkesedéssel sorakozott köréjük. De hát — hiába. Kicsinyes, belátás nélküli való politika megakadályozta, hogy jelölteinket győzelemre is vihessük.

A magyarság képviselői feltétlenül a rend, a becsület, az igazság, a rendszeres haladás munkái lettek volna az országgyűlésen és alapos szakképzettségük-nél fogva fontos szolgálatot tehettek volna az országgyűlésnek, amely a mostani válságos időkben súlyos munkájánál komoly erőket igazán nem nélkülözhet.

Másképp is nagy megnyugvás lett volna az egész magyarságra nézve, ha ez első alkalommal akadály nélkül gyakorolhatta volna alkotmányos jogait. Ez meggyőzte volna arról, hogy egyenlőjogu polgára az államnak, részt vehet a közdolgok intézésében s így saját sorsának irányításában is. Semmi sem lett volna ennél alkalmasabb a magyarság teljes megnyugtására s arra, hogy az új állapotba véglegesen belehelyezkedjék.

De ez nem történt meg. Most legalább nem történt meg!

Ez azonban ne keserítsen. Ne is csüggedsen. — Hogy most eredményre nem jutottunk, nem a mi hibánk. És bizonyos, hogy eredményhez, lélekemelő teljes eredményhez jutottunk volna különben. Meg volt erre minden feltétel. Az érzések egysége. Az akarat egysége. A lelkek egysége. Mindez meg volt és a választások előmunkálatainál magasztos fenséggel meg is nyilvánult. Szállott a magyar szó, szállott a magyar

gondolat, és megtermékenyítette a lelkeket. Ki nem irthatóan belemélyült a szívekbe, felrázta a nemzeti öntudatot és ha lehet, még erősebbé kíváncsolta a magyar egységet.

Ez az eredménye mindenesetre meg volt a mostani megmozdulásnak és ez az eredmény meg is marad, meg nem ingatható alapjául a jövőendő munkájának.

Épen ezért keserűség, csüggedés maradjon tőlünk távol. Teljes egységben, teljes együttérzésben, nyugodt méltósággal várjunk.

Várjunk és dolgozzunk. Dolgozzunk otthonunkban, egyházunkban, iskoláinkban, ahol erre alkalmunk nyílik. —

Ezzel tesszük magunkat leginkább képessékké a politikai munkára is, mikor majd eljön az ideje.

Választási mozgalmak.

A vissza nem utasított magyar jelöltek. A magyar pártok vezérő-bizottsága jelöltjei közül a következők jelölését fogadták el: Dr. Bernády Györgyöt Nyárádszeredán, Tóthfalussy Józsefet Marosvásárhelyen, Dr. Sylvester Ferencet Kézdivásárhelyen, Dr. Abrudbányay Edét Szamosujváron és Nemes Elemért Lugoson képviselőjelölteknek. Pál Istvánt Székelyudvarhelyen, gróf Teleky Arthurt Marosvásárhelyen és dr. Béliteky Lajost Szatmáron szenátorjelölteknek.

A román nemzeti párt jelölései. A Maniu és Vajda vezetése alatt álló erdélyi román nemzeti párt 78 helyen állított hivatalos jelöltet. A 78 jelölés közül 28-at visszautasítottak.

Szászok a választáson. Régi rendszer szerint a szászok ezúttal is kiegyeztek a hatalom birtokosaival és ezáltal biztosították képviselőik megválasztását. Összesen 11 kerületben léptették föl szászokat és svábokat, és ezek ellen sem a kormánypárt, sem a nemzeti párt nem állított ellenjelölteket.

Utmutatás a választások ellen érvényesíthető jogorvoslatokról. A 2621—1919. sz. törvényrendelet VII. fejezete alapján büntető eljárás indítható a választás kihirdetésétől számított 30 nap alatt (100 art.) a 84. f. 99. art.-ban felsorolt vétségek eseteiben.

A 101. art. értelmében a vád képviselő-tére az Igazságügyminiszterium (ügyészség) hivatott s amennyiben ez az eljárást nem indítaná meg, 20 választó jogosult vádat emelni és azt fenntartani a választások idején elkövetett vétségek megbüntetésé végett.

A 102. art. szerint ezen vétségek felett a törvényszékek ítélkeznek.

Mindezek alapján azon választókerületekben, hol ilyen vétségek elkövetettek, legalább

20 igazolt választó feljelentést tehet az illetékes ügyészégnél. Ajánlatos már ez alkalommal annak kijelentése, hogy amennyiben az ügyesség a vad képviselőt nem vállalná, feljelentők a vad képviselőt vállalják s azt fenntartani hajlandók.

KÜLFÖLD

Oroszok gyanakodása. A genuai konferenciát alkalmasint néhány héttel elfogják halasztani. A halasztás okát érdekesen fejtegeti a római orosz kiküldött. Szerinte az elhalasztásnak az az oka, hogy az orosz ellenforradalmárok támadást készítenek elé a mai bolsevista uralom ellen. Az ellenforradalom élén Wrangel ezredes áll, aki már egyszer megpróbálkozott Leninék ellen, de kudarcot vallott. Wrangel katonái, mintegy harmincezeren Belgrád körül állanak készenlétben. Az orosz kiküldött nyilatkozata szerint az ellenforradalmi mozgalmat Franciaország támogatja. Egy másik hír arról szól, hogy maga Oroszország készül tavaszi támadó hadjáratra s erre a célra 16 millió arany rubel értékű hadiszert vásárolt.

Fegyveres küzdelem Fiume birtokáért. Azt az önállóságot, amit Fiume városa a békeszerződések során nyert, állandóan veszedelem fenyegeti. Ezuttal a tulzó nemzeti párti olaszok, az ugynevezett fascisták rendeznek súlyos zavargásokat benne. Közlebről a kormányzó palota ellen gépfegyver és bomba-harcokat vívtak, a tengerről pedig hajóágyúkkal lövöldözték a kimagaslóbb épületeket. A mozgalom célja az, hogy Fiume-állam teljesen olasz főnhatóság alá kerüljön. A horvátok között nagy izgalmat kelteit az olasz szabad csapatok bevonulása és orvoslást követelnek az olasz kormánytól.

Lengyelország nehéz helyzete. A halottaiból föltámadt Lengyelország nagy gazdasági nehézségekkel küzd. Pénzének értéke — valutája — nagyon csekély, úgy hogy ebben a tekintetben csak Oroszország áll rosszabbul nála. Hír szerint most vasutjait is bérbe akarja adni, miután erdőit, bányáit már elzálogította a nyugati hatalmaknak. A vasutak bérletére Stinnes, a hatalmas német gyáros pályázik, aki angol-német tőkével akarja Lengyelország gazdasági életét uralma alá hajtani.

A horvátok Benes kudarcáról irnak. Benes a csehek mozgékony miniszterelnöke Párisban és Londonban járt, hogy a kisantant javára előnyöket vivjon ki. Az volt a főcélja, hogy a genuai konferencia előértekezletére a kisantantot is meghívassa. Párisban jól is fogadták, Londonban azonban tudomására adták, hogy nem szívesen látják sok jövőjét-menését, mindenbe beleszólását. A horvát lapok megállapítják, hogy Benes tervei megbuktak s új barátok szerzése helyett, a régiék bizalmából is sokat elveszített.

Magyarország megsegítése. A genuai konferencia kérdésében a békülékenység szellemét Angolország és Olaszország képviselik. Mindakét állam rajta van, hogy Magyarország is az újjáépítés terén megfelelő támogatásban részesüljön. Olaszország tiltakozik az ellen, hogy a mostanában alakult közép-európai négyes szövetség: Csehország, Románia, Jugoszlávia, Lengyelország elvágják magyarországot nyugati összeköttetéseitől, gazdasági téren pedig nagyobb kölcsön nyújtásával segít a magyarokon. Közlebről Lloyd George miniszterelnök is kijelentette, hogy Anglia föltétlenül szükségesnek tartja Magyarország gazdasági újjáépítését.

A magyar választótörvény. Sok tárgyalás és fontolgatás után végre nyilvánosságra hozták a magyar választó törvényt. A hivatalos lap közlése szerint, bizonyos fokozatok lesznek a választójog gyakorlásában. A törvény Budapesten lajstromos és titkos szavazást rendel el, hasonlóan titkos lesz a szavazás a törvényhatósági városokban (mintegy 40 kerületben), a többi helyeken nyílt szavazást ír elé a törvény. Az ellenzék nincs megelégedve a törvénnyel, mindenütt titkos szavazást kíván, a Bethlen-kormány azonban nem tartja célszerűnek a tulságos radikálizmust. Attól lehet ugyanis tartani, hogy a bolsevizmus újból felütje a fejét Magyarországon. A belügyminisztériumnak máris tudomása van róla, hogy az Oroszországból hazajött foglyok között sok a kommunista, akiket az oroszok azért boesátottak haza, hogy Magyarországon újból fölfordítsák a meglevő rendet.

Egyiptom kivívta függetlenségét. Többször írtunk azokról a harcokról, amelyeket Egyiptom öslakossága vívott az angolok uralmi törekvései ellen. A küzdelem nem volt hiábavaló, Anglia lemondott Egyiptomról. A megszálló csapatok fokozatosan elvonulnak a fölszabadított országból és Egyiptom mint független szabad ország indul el egy szebb jövődjé útján.

Németország megsemmisítése a cél. Egy francia tábornok Favolle, beszédet intézett az egyik katonai iskola növendékeihez. A beszédben azt fejtegette a tábornok, hogy a lezajlott világháboru csak egy közbeneső kis játéka volt a franciák és németek évezredes küzdelmének. Ez a küzdelem rövid idő alatt újból meg fog indulni és addig fog tartani, amíg Németország teljesen megsemmisül. Ez a kijelentés élenken mutatja hogy a franciák ma is milyen gyűlöletet éreznek a németek ellen.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Kolozsvárt, Piața Unirii (v. Mátyás király-tér) 7. szám.

Alaptőkéje: 16,000,000 Lei.

Tartalékok circa; 15,000,000 Lei.

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban és Gyulafehérváron. — Affiliált intézetei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely. és Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt.

Aruraktárai a vasut állomás mellett.

HÍREK

Az előfizetési díjakat a következő címre tessék beküldeni: Minerva R. T. Cluj—Kolozsvár, Strada Reg. Maria (Deák F. u.) 1.

A felekezeti iskolák jövője Romániában. Egy román lap közlése szerint Marmaggi pápai követ hosszabb megbeszélést folytatott Bratianu miniszterelnökkel a felekezeti iskolák ügyéről. A pápai nuncius álláspontja az volt, hogy Romániában a felekezeti iskoláknak teljes szabadságot kell engedni és a szükséges anyagi támogatást biztosítani kell számukra. A beszélgetés során a pápai követ azt a benyomást szerezte, hogy a választások után a felekezeti iskolák kérdése kedvező megoldást nyer.

Be nem váltott koronák bejelentése. Az osztrák-magyar bank felszámolása most van folyamatban. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminiszter felhívja azokat, akiknek be nem jelentett, vagy le nem pecsételt koronái vannak, hogy a pénzügyminiszteriumhoz tegyenek jelentést, amelyben a következő rovatkérdésekre feleljenek: 1. Ki a pénz tulajdonosa? 2. Hol lakik? 3. Mi a foglalkozása? 4. Milyen pénznemben hány darab van birtokában? Mennyit tesz ki a pénznek végösszege? A pénzügyminiszter a pénzeket összeírja és a pénztulajdonosok igényeit az Osztrák-Magyar Banknál érvényesíti. Többen egy kérvényben tehetik meg a bejelentést (bélyeg egy leu 50 bani). A pénzt nem kell letétbe helyezni.

Magyarország, mint Európa veteményes kertje. A külföldi figyelmé mind nagyobb mértékben fordul Magyarország kitünő termőföldje felé. A magyar bornak, az alföldi gyümölcsnek, kivált a baracknak eddig is világhíre volt. A németek mellett újabban a franciák, belgák, angolok, amerikaiak is nagy berendezkedéseket terveznek a magyar élelmiszerek szállítására. Egy angol cég azzal foglalkozik, hogy léghajókon fogja naponta Londonba szállítani Magyarország friss gyümölcseit.

Pestis, kolera fenyeget. Oroszország felől rettenetes veszedelem fenyegeti Európát. Attól lehet ugyanis tartani, hogy az éhínséges vidékek járványai: a tífusz, pestis, kolera utrakelnek a tavaszi szelek szárnyán és megfertőzik egész Európa levegőjét. A fenyegetett országok egészségügyi szervezetei egyesült erővel igyekeznek elhárítani a bajt, amely a háború minden veszteségénél nagyobb csapásokat zudíthat az emberiségre.

Brillai ifjusági egyesület kérése a ref. lelkészekhez. Brillai őrtonyunkból kiállunk hozzátok, kik kis falucskák és nagyobb városok meleg szobáiban olvassátok sorainkat. Küldjétek néhány használható, erkölcsnemesítő könyvet egyesületünknek. Most még se pénzünk, se könyvünk nincsen, pedig olvasni szeretnénk annyi évek után (háború miatt elmaradtunk) magyar anyanyelvünkön. Az igaz, hogy románul jobban tudunk írni, olvasni, beszélgetni, mint anyanyelvünkön; de nem rajtunk mulott, hogy ez így van. Most hozzátok fordulunk, kiknek ajkán gyönyörű szép magyar szó csendül, küldjétek vagy egy jó magyar könyvet nekünk, aján-

dékba, szeretettel; mert ha nem, még jobban elnémulunk. Most még tudunk magyarul olvasni, de ha nem lesz miből gyakorolga ni magunkat, hamarosan elfelejtjük s úgy félünk, hogy akkor sokat veszítetünk. U. i. Küldeményül elfogadunk kiolvasott különféle egyházi lapokat is, megfelelő szépirodalmi műveket és főként egy-egy félrelökött öreg bibliát. Bulivard Karol 213 Braila. Torró Miklós missz. ref. lelkész.

Papirpénzek bevonása. A pénzügyminiszter utasította az összes állampénztárakat, hogy az ötven és huszonöt banis bankókat bármily mennyiségben fogadják el. A kormány ugyanis ezeknek a bevonását határozta el és a bevonást április 1 én meg is kezdik. A bevont pénzek helyett megfelelő ércpénzt bocsátanak forgalomba.

Magyar követségi kirendeltség Temesváron. A román közmunka-ügyi miniszter kijelentése szerint a román kormány lépéseket tett aziránt, hogy a magyar kormány Temesváron is olyan követségi kirendeltséget létesítsen, mint amilyen Kolozsvárt működik.

A romániai magyar lapok nehéz küzdelme. Egyik-másik olvasónk kifakadásokkal illeti a kiadóhivatalt amiatt, hogy a lap megérkezésében néha zavarok mutatkoznak. A panaszokat megértjük és sietünk is azokat — tőlünk telhetően — orvosolni. Tőlünk telhetően, mondjuk, mert az orvoslás nem mindig rajtunk áll, amínthogy a panaszoknak is legtöbbszörre nem mi vagyunk az okai. A magyar lapoknak ma nagy nehézségekkel kell megküzdeniök. Ime egy pár példa. Az *Ellenzék* című laptól a postai és vasuti szállítási jogot hat hónapra megvonták, mert egyik-másik kritikája nem talált tetszésre. A *Keleti Újság* ellen a választási mozgalmak óta helyenként súlyos hatósági intézkedéseket léptettek életbe. Az *Újság*-tól három hónapra elvonták azt a jogot, hogy a vasuti állomásokon árusítsák. Kérjük olvasóinkat tanúsítsanak elnézést, ha késedelmesen érkezik lapunk, ha pedig egy egy példány nem érkezik meg, sziveskedjenek pótlást kérni.

Petőfi-ünnepségek Magyarországon. A halhatatlan költő száz születési évfordulójának megünneplésére lázasan készülődnek Magyarországon. Az evangélikusok budapesti püspöke, Raffay Sándor kérést nyújtott be az országos agrár bizottsághoz aziránt, hogy 100 hold földet szakítsanak ki az aszódi gimnázium segélyezésére, ahol Petőfi is diákoskodott. Az országban nagy gyűjtések folynak a Petőfi dicsőségét szolgáló intézmények javára.

A tengeri rekvirálása. Nemrégiben még arról volt szó, hogy a kormány kedvezményes tengerit oszt ki a szűkölködő vidékek lakosságának. Ebből a hírből arra lehetett következtetni, hogy az országnak bőven van kukoricája. Ezzel a föltevessel ellenkezik az a hír, hogy a kereskedelmi miniszter elrendelte a kukorica-készletek összeírását és rekvirálását.

IV. Károly tartásdíja. A nagykövetségi tanács IV. Károly tartásdíját évi 600 ezer aranyfrankban állapította meg. Nagy ellenítetek merültek föl abban a tekintetben, hogy ezt az összeget ki fizesse meg. A nagykövetségi tanácsa azokra az államokra akarja hárítani a fizetést, akik a volt osztrák-magyar monarchia területeinek egy-egy darabjával gyarapodtak. Ezek az utódállamok azonban nem szívesen vállalják a terhekben való részese-

dést. Különösen Csehország tiltakozik a tartásdíjhoz való hozzájárulás ellen.

– Március 16-án újból megindulnak az ingatlanbecslések. Az „Argus” jelentése szerint az ingatlanbecslések ideiglenes felülgesztése március 16-án jár le. A becslési munkálatokat április hatodikán befejezik.

Az esküt nem tett alifisztekhez és szolgálkhoz. A letűnt három év alatt az esküre való felhívás volt az egyetlen általános kormányintézkedés, amelyet a tisztviselőkkel és más állami alkalmazottakkal szemben tettek. A folyó esztendőben július 26-ával lejár a repatriálás. Addig tehát mindenkinek érdeke elintézni a saját ügyét. Akik a lecsatolt területen születtek és itt laknak, azok a román államtól vagy alkalmazást, vagy nyugdíjat kell, hogy kapjanak. A csiki fenyő a csiki talajból, marósszéki szőlő a marósszéki földből szivja táplálékát. Mi is az ország területéről kell, hogy várjuk és kérjük a nyugdíjazást. Azok, akik teljes nyugdíj jogosultságukat elérték, igyekezzenek összeszedni a nyugdíjazás iránti kéréshez megkívántató adatokat és volt hivataluk újján igyekezzenek fölterjeszteni a kolozsvári nyugdíjigazgatósághoz. Kérjük a mai alkalmazottak fizetésével arányban álló nyugdíjakat. Azok, akiknek teljes nyugdíjuk nincsen meg, gondolkozzanak, hogy visszamennek-e, vagy magánalkalmazottaknak maradnak és nyugdíjazásukat kérik. A visszavétel iránt az érdekeltek közös mozgalmat kell hogy indítsanak.

Műsoros multság Kékesen. Február 26-án szép sikerrel adták elő a kékesi magyar ifjak Csepreghy Ferencz „A sárga csikó” c. 3 felvonásos népszínművét. Az előadást tánc követte jó cigányzene mellett reggelig. Jól esett látnunk, hogy úgy az előadáson, mint a táncmulatságon a magyar intelligencián kívül ott volt a helybeli román intelligencia is csaknem teljes számmal. Harangra gyűjtenek a kékesiek és a multságot is azért rendezték. Dicséret illeti Bálint Márton ref. tanító urat, aki nem ismert fáradtságot a darab betanításában. Lőrincz Jenő urat és feleségét, akik az énekeket tanították be és mint fáradhatatlan rendezők vettek részt a darab sikerében.

Az amerikai kormány a bevándorlás ellen. Amerikában egy bevándorlási bizottság működik, amely nemrégiben azt a javaslatot tette a kormánynak, hogy a bevándorlás szabadságát egy esztendőre teljesen szüntesse meg. A javaslat különösen a zsidóságot sújta. Oroszországból és az utódállamokból nagyon sok zsidó igyekezett Amerikába, ezeknek tehát egy évre le kell mondaniuk arról, hogy új otthont szerezzenek.

Török kereskedők vásárlása. Utóbbi időben Erdély és a Bánság vásárain sűrűn jelennek meg török kereskedők. Különösen fejős teheneket vásárolnak, amelyekben Törökország hiányt szenved. Az erdélyi marhák ezen az úton Ázsiába és Afrikába is elkerülnek. A törökök vásárlásainak nagy része van abban, hogy az utóbbi időben a marha ára emelkedett.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI HÍRLEVÉL

A baromfiak kolerája.

Minden gazdasszonynak az az ékessége, ha minél hamarabb, minél több kollóalja csipog az udvarán. Ez a büszkesége után milyen bosszusággá változik, ha egyszerre csak azt veszi észre, hogy egyik-másik alig bóbiskol egyet kettőt és már fel is bukik örökre. Sajnos, nagyon gyakran fordul elő, hogy az egész fáradsága a gondos háziasszonynak egy-két hét alatt teljesen kárba vészett. Egy pár szóval el fogom előbb mondani, hogy miről is ismerhetjük fel a betegséget, mik okozzák és miképen lehet ellene sikeresen védekezni. Olyan helyeken, ahol még nem, vagy régebben fordult elő baromfikolera, ha egyik-másik baromfin észrevesszük, hogy el-elmaradozik a társaitól, nem eszik, hát fogjuk meg és vizsgáljuk meg közelebbről. Azt vesszük észre, hogy a szárnyas nem szabadkozik, meghagyja magát fogni. A tollainak nincsen már szép fényük, nem mosolyog vissza a napra ezer színben. A taraj és állalatti lebeny halvány. Az orrnyílásból átlátszó, híg, nyúlós váladék folyik, vagy inkább szivárog ki. Ha megfigyeljük az elmaradt állatokat, látjuk, hogy guggolva bóbiskolnak, vagy a fejüket előrenyújtják és csőrükön támaszkodnak. Hasmenésük van az állatoknak. A bélsár színe zöld és barna, híg és igen bűzös. Nehezen lélegzenek és sokszor halljuk, hogy rekedten hörögnek. Közben az állatok lesóványodnak és 8–10 napra a betegség felléptétől elpusztulnak. A betegségnek az előbb elmondott formáit csak a járvány elején látjuk, míg a későbbben megbetegedettekkel sokkal hamarabb végez a betegség. Sokszor arra gyanakszunk, hogy a szomszéd mérgezte meg a szárnyasainkat. A tyúk, amelyik még félórával ezelőtt vígan keresgél, egyszerre csak gubbasztani kezd és 1/2–1 órán belül megdöglik. Ha felbontunk egy-egy betegségben elhullott állatot azt látjuk, hogy a májon világosabb színű foltok vannak. A belek pirosak.

Nézzük most már mi okozza a betegséget. Vannak nagyon apró, csak szokszoros nagyitással meglátható lények, amiket az állatok ha felszednek, a belekből belekerülnek a véráramba. Ezek az apró lények aztán hihetetlen számban elszaporodnak. Eleinte még csak megbirkózik a szervezet ezekkel a kis lényekkel, a vér megemésztli őket, de ha már nagyon sok ilyen apró lény lett, a megemésztelt lényekből keletkezett maradékok ott maradnak az állat vérében és megmérgezik az állatot. Legnagyobb mennyiségben az orr váladékában és a

bélsárban vannak. Így nagyjában megismerkedtünk tehát a betegséggel és ennek okozójával. Nézzük most, hogyan védekezhettünk ellene. Mindenek előtt a ketrecet kell nagyon tisztán tartanunk. Ha velt szárnyast hozunk a mieink közé, legalább 2 hétig tartasuk külön. Szoktassuk úgy az állatainkat, hogy mindég vályuból igyanak, mert ha ebből isznak és nem pocsolyából és más egyéb szennyes vízből, már megóvtuk sok veszélytől. Szoktak sok mindenfélét tenni az ivóvizbe, amik legnagyobb részét maguk is veszélyesek. Legjobban megóvjuk a baromfit, ha mindennap az itató vályut szépen kitisztítjuk és az ivóvizbe minden literre 1—1½ deci, lehetőleg friss mésztejet teszünk. A mésztejet úgy kapjuk, hogy az oltott meszet állani hagyjuk és a felette maradó átlátszó vizet leszedjük, ez a mésztej! Ha már a betegség kitört, akkor már csak oltással menthetjük meg állatainkat, ilyenkor aztán forduljunk az állatorvoshoz. Az elhullott állatot egészen el, mert csak így tudjuk igazán megsemmisíteni a ragályt. A ketrecet pedig előbb szódás, lugos forróvízzel suroljuk ki és aztán friss mésszel meszeljük ki.

Madás József
állatorvos.

Ingyen mézelő virágmagvakat oszt ki az E. M. E. a méhészek részére. Jelentkezéseket elfogad az E. M. E. titkári hivatala Kolozsváron, Attila-utca 10. sz. alatt.

Szőlőoltvány és gyümölcsfa csemete szükségletüket a gazdák az E. G. E. szőlészeti, borászati és gyümölcsészeti szakosztálya útján szerezhetik be a legelőnyösebb árban és legjobb minőségben. A szakosztály ugyanis megállapodást létesített a nagyenyedi Ambrosi, Fischer és Tsa szőlőoltvány-telep és falkola tulajdonos céggel, mely szerint az E. G. E. tagjai a gyümölcsfa csemetét 10%, a szőlőoltványokat 5% kedvezményvel kapják. A facsemeték ára 15—17 leu, a szőlőoltványoké 2.50—3.50 leu darabonként. Ebből 10% illetve 5% engedmény jár.

A szőlősgazdák rézgalic szükségletük első részét írják össze a gazdakörök útján sürgősen, mert az E. G. E. géposztálya, míg a készlet tart, a korábbi előnyösebb beszerzésből kg.-ként 17.50 leuért látja el a gazdák galic szükségletét. A galic ára állandóan emelkedik és az újabb beszerzésének az ára is már magasabb lesz.

Boronájjuk mega herét és lucernásokat! A gazda rendszeren csak addig törődik a here és lucernásával, míg elveti és kaszálja, meg gyűjti. Arra azonban kevesen gondolnak, hogy megfelelő ápolásban részesítsék.

Éppen úgy, mint a többi növények, a here és lucerna is busásan meghálálja az ápolásra fordított

munkát és költséget azzal, hogy nagyobb és biztosabb hozamot ad.

Miben is áll ezen ápolás?

Tavasszal, mikor a talaj jól felszikkadt, tehát március végén, április elején jó nehéz boronával megboronáljuk. Legalább egyszer feltétlenül, de jobb kétszer és pedig hosszában és keresztiben.

A boronálással azt a munkát végezzük, amit a kapálással szoktunk, a talajt járhatóvá tesszük, a gyökerekhez jobban hozzáférhetővé tesszük a meleget, a tél folyamán szerzett nedvet konzerváljuk, megőrizzük, elraktározzuk, az életnek induló gyomnövényeket pusztítjuk, stb.

Ezáltal nemcsak a hozamot növeljük, hanem a fenntartó előnyökön kívül, korábban kapunk zöld takarmányt, ami szintén jelentős tényező, tekintettel arra, hogy tavasszal rendszeren takarmányhiánnyal küzd a gazda.

Ezen tavaszi boronálással koránt sincs befejezve az ápolási munkát, mert minden kaszálás után megisméltendő a fenntartó boronálás.

Kolozsvár, 1922. márc. 7.

Gyalui Rosenberger Sándor.

A gazdák és a cukorgyár megegyeztek. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kebelében alakult Cukorrépa Termelők Szövetsége megállapodásra jutott a marosvásárhelyi cukorgyárral az 1922. évi cukorrépa termelés feltételei tekintetében. Ezután is értesíti a Szövetség a kebelében tömörült termelőket, hogy a mai naptól kezdve, a gyár által kiküldött, vagy kiküldendő régi szerződések aláírhatók azzal a megjegyzéssel, hogy a Szövetséggel létesített megállapodásban a termelők részére biztosított jogok és kötelezettségek az aláíró termelőt megilletik, illetve terhelik. Az új szerződés egyik lényeges pontja, hogy a répa beváltási árát a jövőben a gyár a termelőkkel egyetértőleg és a termelési költségek figyelembevételével fogja megállapítani. Előreláthatólag az új szerződés alapján az összes tavalyi termelők leszerződnek és a régebbi termelők is felkarolják ismét a jövedelmező termelési ágat.

A lovak ára rohamosan emelkedik, aminek fő oka, hogy a kormány a hadügyi tárca terhére sok lovat akar vásárolni. A kincstár elsősorban a tenyésztőket hívja fel ajánlattételre. A lovak minőségére vonatkozó feltételeket a vármegye székhelyén levő törvényhatósági állatorvostól lehet megtudni.

Szimentáli bika-import Erdélybe. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület állattenyésztési szakosztálya beadvánnyal fordult a kolozsvári földművelésügyi osztályhoz, melyben rámutatott országos szintű állattenyésztési színvonalának esélyesére, annak okaira, így többek között

a szimentali tenyészállatok vérfelfrissítésének hiányára és kérte, hogy a további visszafejlődés szempontjából a kormány gondoskodjék megfelelő mennyiségű és minőségű tenyészbika behozataláról.

Szőllőműtrágyázási kísérletek Arad-Hegyalján. A többtermelésnek egyik leghatásosabb eszköze a műtrágyázás, a háboru kiörése óta erősen háttérbe szorult. Oka ennek nagyrészt az volt, hogy a műtrágyagyárak termelése a megfelelő nyersanyagok híján igen megcsappant. Ma már a műtrágyahasználatnak régi, sőt a réginél nagyobb arányokban való felkarolását semmi sem akadályozza, mert a brassói „Marasesti” és a dicsőszentmártoni „Nitrogén” műtrágyagyár termelése a legnagyobb arányú szükségleteket is fedezni képes. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a műtrágyáknak, a szőlőkben való jelentőségének demonstrálására Aradhegyalja legkülönbözőbb fekvésű és talajösszetételű szőlőiben a folyó év tavaszán műtrágyázási kísérleteket indít meg s e célból a kísérletezésre kijelölt szőlősgazdák között 34 métermázsás különféle műtrágyát oszt ki teljesen ingyen, hogy a szakszerűen keresztülvitt kísérletek nyomán a szőlősgazdák ömaguk állapíthassák meg a műtrágyáknak a szőlőben való nagy jelentőségét.

Az Udvarhelymegyei Földmíves Szövetség felhívja a gazdaköröket és a gazdaköri tagokat, hogy tagsági igazolványukat mielőbb szíveskedjenek kiváltani.

Piaci jelentés.

Kolozsvár, Március 1—2.

Veteménypiac: Az árak a következők voltak: fokhagyma kilója 22—24, dió 13, murek 5, aszalt szilva 10—12, hagyma 6, krumpli 2, kifli burgonya 3.50, petrezselyem 15 leu kilónként. Darabszámra helyi termelőknél káposzta fejenként 1—2 leu, nagyobb fejek 6—6.50, hagyma darabja 1 leu, gyógyi alma vékája 90 leu, fajalma kilója 10 leu, gyengébb 6—8 leu. Nyírágseprű darabonként 2—2.50, fáskosár 16—20 leu.

III/1. Állatvásár.

Marhavásár közepesnél nagyobb felhajtással. Egy pár jó jármás ökör 7000 leun kelt el, 1 gyenge tarka tehenet kis borjuval 1400 leun vásároltak, 1 jobb tarka fejős tehen — borju nélkül — 1800 leun kelt el, 1 fehér meddő fiatal tehen 1500 leun cserélt gazdát, 1 darab jó simmenthali fiatal, kis borjas, jó fejős tehen 3400 leun cserélt gazdát, kisborjas gyenge tehen 1500 leun kelt el.

Lóvásár rendesenél nagyobb felhajtással. Az állam által árverésre vitt nagyszámú ló eladása élénk forgalmat okozott. Ezen árverésen 1200 leuval elég jó lovat lehetett venni, melyért szerencsés vásárlója mindjárt 2000

leu ígéretet is kapott. Általában a vásáron minőség szerint lovak ára 800 leutól 5000 leuig váltakozott.

Juhvásár igen kevés felhajtással darabonként 170—200 leu.

Sertésvásár közepes felhajtással; kövér sertés a piacra nem került; félkövér is alig néhány darab; felhajtottak nagyobb része sovány sertés volt. — Félkövérek kilója 16—18 leu, soványaké 12—15 leun kelt el. Egy sovány fiatal koca 1100 leu, 1 pár 3¹/₂—4 hónapos malac 350 leun, 1 süldő 5—6 hónapos 650 leun, 2 drb. (kb. 74—76 kilós) félkövér süldő 2800 leun kelt el.

Széna métermázsája 120—125 leu, szalma 48—52 leu métermázsája.

III/2. **Gabona piac:** Kevés behozattal buza 89—90, rozs 78, árpa 75, zab 44, fehér paszuly 75, tarka paszuly 100, kendermag 100 leu nagyvékánként.

Bevezetés a földmérés tudományába.

Osztás.

Ha azt keressük, hogy egy számban hányszor van meg egy másik szám, az osztás műveletével van dolgunk.

Egy gazda 35 hektár földet 5 fia közt egyenlő részletekben osztotta, mennyi jut egynek? Osztással kapjuk meg a választ. $35 : 5 = 7$, mert $7 \times 5 = 35$. Tehát egynek jut 7 hektár.

1. Az osztandó is, az osztó is egész szám.

Az osztást mindig az osztandó szám magasabbrendű számjegyeinél kezdjük s annyi számjegyet foglalunk össze egy számmá, amennyiben az osztó megvan legalább egyszer; az a szám, amely mutatja, hogy hányszor van meg a hányados — első számjegye. Ezen számmal megszorozzuk az osztót s a szorzatot az osztandónak első részéből kivonjuk. A maradék mellé leírjuk az osztandó következő számjegyét s ezzel a számmal éppen úgy végezzük az osztást, mint az első résszel.

Példa: $34304 : 64 = 536$

320
230
192
384
384
00

2. Az osztandó tizedes tört, az osztó egész szám.

Ha az osztandó szám tizedes tört, az osztást úgy végezzük, mintha egész szám lenne csak a mikor osztás közben a tizedes ponthoz érünk, azt a hányadosban is feltesszük.

Pl. Ha 15 hold földön 109 métermázsa (q) és 65 kg (= 109·65 q) buza terem, mennyi terem átlag 1 hold földön? A felelet: 109·65 métermázsnak a 15-öd része, tehát

$$109\cdot65 : 15 = 7\cdot31$$

$$\begin{array}{r} 105 \\ \underline{46} \\ 45 \\ \underline{15} \\ 15 \\ \underline{0} \end{array}$$

Az osztást így végezzük: 15 megvan a 109 egészben 7-szer, mert $7 \times 15 = 105$, ezt kivonva 109-ből marad 4; lehozzuk a 6-ot, de az már a ponttól jobbra esik, vagyis tizedes, tehát a hányadosban is föltesszük a tizedes pontot, az osztást pedig rendesen folytatjuk, 1 holdon terem átlag 7·31 q.

3. Az osztó tizedes tört.

Ha az osztó tizedes tört, akkor egész számmá változtatjuk és úgy végezzük a műveletet, mint az előbbi esetben.

Hogyan változtatjuk az osztót egész számmá? Megszorozzuk 10-zel, 100-zal, 1000-rel, ... aszerint, hogy benne 1, 2, 3 ... tizedes számjegy van, miáltal az osztó egész szám lett, de hogy a hányados értéke ne változzék meg, az osztandót is ugyanezen számmal szorozzuk meg. Most az osztást elvégezhetjük, mert az osztó egész szám.

Példa. Egy métermázsa széna 86 leu 25 bán, hány métermázsa széna vehető 558 leu 90 bánért?

Felelet: Annyi, ahányszor a 86 leu 25 bán (86·25) az 558 leu 90 bán (558·90)-ban megvan; tehát 558·90-ot el kell osztani 86·25-dal.

$$558\cdot90 : 86\cdot25 =$$

Az osztóban (86·25) két tizedes van, megszorozzuk 100-zal, $86\cdot25 \times 100 = 8625$ egész; ugyancsak 100-zal szorozzuk az osztandót is, $558\cdot90 \times 100 = 55890$, tehát az osztás ez lesz:

$$55890 : 8625 = 6\cdot48$$

$$\begin{array}{r} 51750 \\ \underline{41400} \\ 34500 \end{array}$$

$$\underline{69000}$$

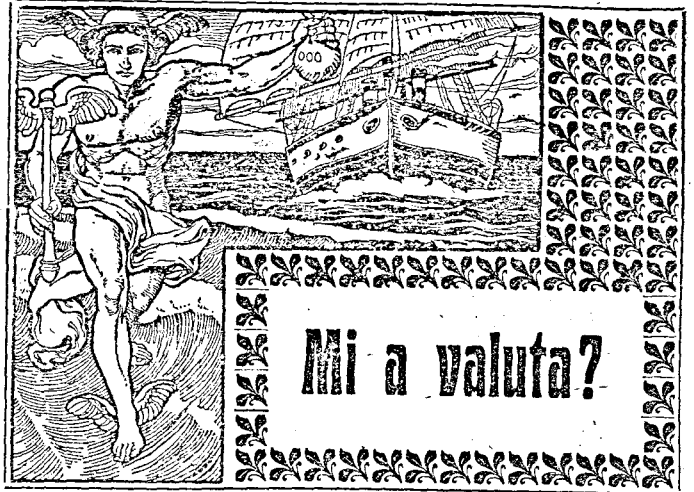
$$69000$$

Ha az osztandóban nincsen több számjegy, a maradékot egy nullával pótolhatjuk s így folytathatjuk az osztást.

Ha az osztó 10, 100, 1000 ... akkor egyszerűen úgy végezzük az osztást, hogy a tizedes pontot 1, 2, 3 ... számjeggyel balra tesszük az osztandóban. Pl.

$$189\cdot56 : 100 = 1\cdot8956$$

Példa. 1 tojás 1·25 leu, hány tojás vehető 111·25 leuért? (89).

Mult heti számunkban közöltük a valuta legutóbbi állását. Láttuk, hogy a győző államok pénze aránytalanul többet ér, mint a legyőzött államoké. A valuta állása sorrendben körülbelül a következő: Amerika, Svájc, Japán, Anglia, Franciaország, Olaszország, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Németország, Magyarország, Lengyelország, Ausztria, Oroszország.

A valutáris viszonyok főként a külfölddel üzött kereskedelemben éreztetik hatásukat. Ha jó a valuta, azaz külföldön sokat adnak érte, könnyebb lesz az áruk behozatala (importja). Ha pedig rossz a valuta az idegen államok kereskedőinek érdemes a rossz valutájú országokban vásárolni, azaz a rossz valuta az áruk kivitelének (exportjának) kedvez. A háboru utáni nagy valutáris különbségek sok meglepetést hoztak. Legelőször Japán érezte meg, hogy a jó valuta se mindig gyönyörűség. Japán ipara ugyanis a háboru alatt óriási lendületnek indult. Azonban, minthogy valutája most is a legjobbak közé tartozik, a háboru után az angol, francia, de főként a német verseny úgy kiszorította a gyengébb japán gyártmányokat az ázsiai piacokról, hogy hirmondó is alig maradt belőlük.

Ugyanígy járt Amerika is. Az európai piacok leromlott valutájukkal nem bírják az Amerikában készült árukat megfizetni. Ilyenformán Amerika külföldi fogyasztóinak jó részét elvesztette. Ezért van az, hogy Amerikában hihetetlenül sok a munkanélküli és ha hamarosan nem történik valam' gyökeresebb változás, Amerika a legnagyobb válságba jut.

Csaknem ez a helyzet Angliában is; amelyet a belső zavarok, főként az ir felkelések még jobban elmérgesítenek. Mindenesetre Anglia nagy kiterjedéstű gyarmataival egy darabig tudott segíteni magát, újabban

azonban a gyarmatokkal is meggyült a baja. Legnagyobb gyarmata: India bojkotált mindent, ami Angol Egyiptom már el is szakadt.

Még aránylag Franciaország érzi a legkevésbé a győzők között a jó valuta nehézségeit. Az elpusztított vidékek helyreállítása bőségesen ellátja a francia népet munkával. Minthogy azonban a francia pénzügyi politika mindent a legyőzött államoktól kapandó kártérítésből akar fedezni, ezek a kártérítések pedig a legyőzöttek lerongyolódott közgazdasági viszonyai miatt jórészt nem lesznek behajthatók, valószínűnek látszik, hogy a francia politikuskokat még sok kellemetlen csalódás éri.

Németországot a győzők, de főként Franciaország kíméletlen politikája a legnehezebb feladatok elé állította. Le kellett mondania gyarmatairól, hadihajóiról és kereskedelmi hajóinak jó részéről, legjobb bányavidékeiről s mindezekhez járul, hogy oly sok mindent kell fizetnie, aminek a felsorolása is egész kötetre megy. Egyelőre, minthogy valutája a többi nagyhatalom valutájához mérten a leggyengébb, óriás a német kivétel. A gépek éjjel nappal dolgoznak s a német ipar egyre nagyobb tért hódít. Munkájának azonban nincs meg a kellő eredménye, mert bármily szorgalommal dolgozzék is, mindenét a hadikárpótlásra kell fizetnie. Ha ebből a nehéz helyzetből nem tud valahogyan kiszabadulni, középeurópa legszorgalmasabb népe, a világ legjobban berendezett ipari állama csődbe jut. Evvel aztán betelepődik a háború nyomorusága. Ha Németországban megállanak a kitűnő gépek, az egész világ a legnagyobb nélkülözésbe jut, mert a német gyártmányokat igazán nem lehet máról holnapra egyéb gyártmányokkal pótolni.

Ausztria, minthogy a külső és belső bajok egész légiójával küzd, sehogy sem bír talpra állani. Hiába adja el ma áruit, ha holnap valutája zuhanása miatt rossz pénzével még nyersanyagot sem tud venni érte.

Ugyanebben a helyzetben van Lengyelország is, ami élenken bizonyítja, hogy új államot és új országot megfelelő államaikotó képességek és feltételek nélkül nem igen lehet elképzelni.

Az elmondottakból kitűnik, hogy nem elég fegyverrel valamit, legyen az kicsi, vagy nagy, megszerezni, bölcs előrelátással és okos politikával meg is kell azt tartani. Az ántánt egyes államférfiak már régen kezdik is ezt belátni és egyre több hangot hallhatunk, amely azt az igazságot hirdeti, hogy minden népnek megvan a maga hivatása ezen a földön és egyetlen népet sem lehet az emberiség nagy családjából büntetlenül kizárni, mert ennek valamennyien megadjuk az árát. Ez az emberesebb kelátás mind jobban-jobban tért hódít és minden reményünk megvan arra, hogy a gyűlölködés politikáját a becsületesebb és az egész emberiség javát szolgáló megértés váltja fel.

Az utolsó valuta-jegyzések. A valutapiacra az irányzat általánosságban változalan, csupán a lengyel és német márka mutatnak lényegtelen veszteséget. A hét végén azonban a dollár és angol font több pontot veszítettek. Záróárfolyamok:

100 francia frank	=	1135.—	leu
100 olasz lira	=	625.—	"
100 dinár	=	175.—	"
100 cseh korona	=	217.—	"
100 osztr. korona	=	240	"
100 magy. kor.	=	21.—	"
100 leva	=	84.50	"
100 német márka	=	63.—	"
100 lengyel márka	=	4.—	"
1 dollár	=	129.—	"
1 angol font	=	555.—	"

Cipészipar. Az elmúlt tél két hónapja: januárius és februárius a cipészeknek époly nehéz napokat jelent, mint akárcsak a nyár. Kolozsváron akkora a munkahiány, hogy az itt-ott bejövő talpalást, borítást, foltzást még a legelső üzemekben is elvégzi egy-két munkás. Ennek a kisiparnak is a magas munkabér a megölője. Egy pár férfi vagy női cipőnek felső részét a munkával 150—290 leu között állítják elő, aszerint, hogy szőges vagy varrott cipőről van-e szó. Emiatt a cipésmunkák 150—200 leuval drágábbak a gyáriaknál. Pl. egy pár jóminőségű gyári borjubőrcipő 350—400 leu, a cipész azonban csak 500—600 leuból tudja kiállítani. Női borjubőr cipő 550—650, gyári 290—380 leu. Férfi sevrő 550—650, gyári 422—500, női sevrő 600—700, gyári 450—550 leu. Talpalás sarokkal férfi vagy női 55—100, borítás 160—300 leu. A vidék árai 20—28%-kal olcsóbbak.

MULATTATÓ

Az áspis kigyó.

— Udvarhelyszéki népballada. —

„Kebelembe búvék egy nagy áspis kigyó,
Vedd ki, apám, vedd ki!” — „Bizony nem veszem én,
Eredj az anyádhoz, majd talán kiveszi.”

„Kebelembe búvék egy nagy áspis kigyó,
Vedd ki, anyám, vedd ki!” — „Bizony nem veszem én,
Eredj a bátyádhoz, majd talán kiveszi.”

„Kebelembe búvék egy nagy áspis kigyó,
Vedd ki bátyám, vedd ki!” — „Bizony nem veszem én,
Eredj az ánygodhoz, majd talán kiveszi.”

„Kebelembe búvék egy nagy áspis kigyó,
Vedd ki ánygom, vedd ki!” — „Bizony nem veszem én,
Eredj sógorodhoz, majd talán kiveszi.”

„Kebelembe búvék egy nagy áspis kigyó,

Vedd ki sógor, vedd ki!" — „Bizony nem veszem én, Eredj a nénédhez, majd talán kiveszi.”

„Kebelembe búvék egy nagy áspis kígyó, Vedd ki néném, vedd ki!" — „Bizony nem veszem én, Eredj a mátkádhoz, majd talán kiveszi.”

„Kebelembe búvék egy nagy áspis kígyó, Vedd ki mátkám, vedd ki!" — „Bizony kiveszem én!!”

Bud vára.

— Elbeszélés. —

Ott, ahol a kanyargó Küküllő Székelyország közepére ér, lakott hajdan három testvér: Rez, Bud és Csicsér. Csaba menekült hunjainak maradványai valának, kik az utócsapattól elszakadva utat vesztek s a zerguzos kanyarulatokban eltévedtek. Elhatározták, hogy a hegyektől védett völgyben telepednek és a legmagasabb hegy tetejére várat építenek maguknak.

Mind a három kincssóvár és zabolátlan marcona volt, feleségeik azonban gyöngédek és csodaszépek valának. Szerették is asszonyaikat a férjek s amikor kitörték hegyeik közül különféle kalandokra, mindannyiszor gazdag zsákmánnyal kedveskedtek nekik. De végre is hogy garázda életmódjukat nyugodtan és zavartalanul folytathassák, a már elhatározott vár építéséhez kezdtek, mely ne csak hajlékul, hanem erősséggül is szolgáljon nekik. Várat akartak tornyokkal, bástyafallal és földalatti tekervényekkel; de alig hogy megkezdették az építést, a természet őserője beleköntárkodott művükbe. Majd megremegett a föld, majd tüzet okádott a hegy, s majd minden alapos ok nélkül, mintha szellemkezek üttek volna valami boszorkányságot, összedült a félig elkészített építmény. Kétségbeesve, csüggedetten állt a három testvér a romokon, de azért nem hagyta annyiba a fáradságos és hiábavaló munkát. Akaratuk győzött türelmetlenségükön s az hajtotta újra és újra a gyötrelmeken keresztül.

Egyszer, munkájuk közben szemükbe tünt egy öreg remete. Feléjük tartott s mikor odaért, barátságosan köszöntette őket.

— Te is légy üdvözölve, jó öreg! — mondá Rez, a legidősebb testvér; — de nézd, három éve veszdünk ezzel a várral s három év óta minden nap kárba vesz a fáradságunk. Mit tegyünk, hogy bevégezhessük?

— Mondanék nektek valamit, — válaszolá amaz — de ne közöljétek feleségeitekkel... Ugy épül fel ez a vár, ha élőlényt zártok valamelyik torony aljába. Egyike-tek feleségének áldozatul kell esnie, különben hasztalan a fáradságotok.

A vándor tovább ballagott. S a három testvér eltűnődve bámult a remete után, mignem teljesen eltűnt szemek elől, mint az esti, lehulló csillag.

Rez, Bud és Csicsér nagyon szerette a maga asszonyát s így mindhárom lelkében vad tusára kelt a szerelem a kincsvággal, mely a vár építésére sarkalta őket. Ennélfogva határozniok kellett afölött, hogy felépítsék-e a várat és boldogságukat temessék-e el vagy boldogok maradjanak és elveszítsék a kecségető kincseket.

Háborgott a lelkük s nem tudták lecsillítani.

Hazatérve az éj csendes sötétjében szívére zárta Rez és Csicsér a maga feleségét s fölfedte előtte a borzalmes titkot. Csak Bud hallgatott megcsókolva Gyöngyikéjének gondterhes homlokát s úgy érezte, hogy csókjaival egy-egy kődarab hull a szívére.

Másnap korán reggel újra az építéshez fogtak a testvérek. S mikor az ebéd ideje elkövetkezett, így szól Gyöngyvér Rékához:

— Réka, vidd el a testvéreknek az ebédet!

— Nem hagyhatom a dolgomat; eredj te, Gyöngyvér!

Azonban Gyöngyvér is házi munkával mentegőzött.

S ekkor a két asszony a Gyöngyike sátrába ment, Bud feleségéhez, hogy őt küldjék el az ebéddel.

— Sir a kis fiam, ha elhagyom — mentegőzött Gyöngye.

— Menj csak Gyöngyi, mi vigyázunk reá — felelték a sógornők s ölbe kapták a gyermeket; bepolyálták és gyors léptekkel elhagyták a Gyöngye-sátorát.

S amikor Bud az ő szerelmes Gyöngyikéjét, lelke felét közeledni látta, eltörték könnyei s lerogyott a földre.

* * *

Forrón tüzött a nap s mire Gyöngye a hegytetőre, az épülő vár aljára ért, teljesen elernyed a nagy melegtől és a fáradságtól.

Mély fájdalom töltötte el a testvérek szívét, de nagyravágásuk elnémította emberi érzésüket.

— Lépj a toronyba, Gyöngyike! — mondták — ott hűvös árnyék van... megpihenhetsz.

Rosszat sejtve lépett Gyöngye a toronyba s amint lejjebb és lejjebb haladt annak lépcsőin, úgy érezte, hogy örökre el kell bucsuznia a völgy virágaitól s az ég csillagaitól. De nem félt, hiszen férje után ment a torony aljába, aki ott lenn, a testvérek kijelentése szerint, végzi a reá jutott munkarészt. S csak amikor be-

Mindennemű hüléses fájdalmak, csúz, köszvény és rheuma egyedüli biztos gyógyszere

„Rheuman“

Kapható az RESCULAP gyógyszertárban
Topánfalván—Câmpeni.
Kis üveg 12 lei, nagy üveg 22 lei.
Postai szétküldés!

zárult fölötte a torony nyílása s férjét sem találta és elhagyott, elrabolt kis fia is eszébe jutott, kezdett keservesen sírni.

— Engedjétek ki! — kiáltotta szivettében, de hangja elveszett a mély űrben. Fölrohant a lépcsőkön, de már csak szűk nyílásra talált a torony lejárataánál. Kért, könyörgött, rimánkodott, de hasztalan.

— Hagyjatok hát egy kis hasadékokat, melyen át táplálhassam a gyermekeim!

S a testvérek teljesítették kívánságát, de hiába, mert önmaguktól összekapcsolódtak a kövek. Ujjnyi rés sem maradt.

Most már gyorsan fölépült a vár, de Bud nem talált nyugtot benne. Nem volt öröme a dicsőségben és a kincsben s egy szép napon el is tűnt belőle örökre.

Idő teltevel megnőtt a fiu; a két sógornő nevelte fel őt. Ott játszadozott a toronyszobában, anyja sirja fölött, melynek kőpadozatán, mint egy benső titkos vád sugallatára, folytonosan lyukakat fúrt. S egyszer csak szétváltak a kövek, a fiu a mélybe zuhant. Erre óriási dörrenéssel összeomlott az egész vár, a torony pedig a hegy aljába gurult s ott befuródott a földbe. És forrás fakadt ezen a helyen, csodáhatású forrás — örök időkre.

Szász József.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Lőrincz D., H.-Keménfalva. Selyemlepketoját is meg eperfacsemetét is ingyen kap az államtól, csakhogy Instancia kell hozzá. Jól tennék, ha többen fognának a dologra össze. Intézetnek lehetőleg románul egy sürgős kérést a „Ministerul agriculturii directiunea generala Cluj—Kolozsvár“ címre a Serviciul serciculturei szakosztályhoz. A kérésben jelöljék meg, hogy most mennyi előfáról tudnak hernyót etetni és ehhez mérten az állam díjtalanul elküldi a szükséges tojásmennyiséget. Ugyancsak jelöljék meg azt, hogy hány eperfacsemetét tudnak előtteni és azt is ingyen kapják meg, csupán a szállítási költséget kell fizetniök. Egy dologgal veszenek azonban számot, mielőtt selymet termelnének. Nevezetesen azzal, hogy a gubókkal úgy vagyunk Romániában, mint a dohány-nyal: monopollum ez is, mert csakis az államnak lehet eladni. Az állam a gubókat — persze a benne élő bábbal együtt lemérve — ha jó minőségű, különként 30 leuba, ha gyengébb, 25 leuba veszi át.

Utász-altiszt. Örülünk, hogy ön tisztában van a számlálási műveletekkel. Attól, aki a háboruban utász-altiszt volt, nem is várunk egyebet. Azt azonban ön is tapasztalhatta, hogy a bevonult magyar katonáknak igen nagy része nem tudott

szorozni és osztani. Hát mi azt akarjuk, hogy ezek is megtanuljanak. Aztán a gyerekekkel is jó lesz a közölt példákat kidolgoztatni. Egyéb iránt megnyugtadjuk, a kamatszámítást annak idején szintén ismertetni fogjuk. De ahhoz — ugye — elengedhetlenül szükséges lesz az alpműveletek tudása?

K. B. Hogy a földmérésről közölt cikkeink alkalmasak lesznek-e az ifjúsági egyletek foglalkoztatására? Mi azt hisszük, hogy alkalmasak lesznek. Ezt különben önök, az ifjúsági egyletek és gazdakörök vezetői fogják elbírálni. Nagyon lekötelezne, ha ez irányban tett tapasztalatairól értesítene.

Szinjátzóknak rendelkezésére állanak A falu rossza, Cigány Panna, Mátyás diák, Peleskei notárius, A király házasság, A fősvény Csikós című darabok. A multkor közöltek nagyrészt kiküldöttük.

Olvassa a „Pásztortüzet“.

A Péter—Tóth—Mezei-féle IV. oszt. Olvasókönyvet

a közoktatásügyi resort engedélyezte. A könyv már sajtó alatt van. Rövid időn belül elkészül. Rendeléseket felvesz: A Minerva Irodalmi és nyomdai műintézet Részv.-Társ. Kolozsvár Mária királyné-utca 1. szám.

Megjelent a közoktatásügyi államtitkárság által engedélyezett Kolozsvár város és Kolozsvár megye

Földrajza

az elemi iskolák III. o. számára.
Írta: SZILÁGYI MÁRTON.

Kapható a MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL KOLOZSVÁR Strada Regina Mária 1 szám.

Ara: 10 Leu.

Iskoláknak közvetlen rendelés esetén 10% engedmény.